

Đôi nét về chính sách ngoại thương của Xê-nê-gan

Chính sách thương mại của Xê-nê-gan đã được cải cách kể từ năm 1980 trong khuôn khổ các chương trình điều chỉnh cơ cấu nhằm khuyến khích việc phân chia hiệu quả hơn các nguồn lực và cải thiện thành tích chung của nền kinh tế.

Xê-nê-gan đã gia nhập Tổ chức Thương mại thế giới (WTO) năm 1995, và sau các cuộc đàm phán của vòng đàm phán Uruguay, nước này đã giảm mức thuế quan trung bình xuống còn 30%. Hạn ngạch (quota) được bãi bỏ dần dần và thay thế bằng loại thuế phụ thu tạm thời đối với các sản phẩm cơ bản. Xê-nê-gan đã giảm sự hỗ trợ của Nhà nước đối với nông nghiệp, khuyến khích phát triển lĩnh vực tư nhân; loại bỏ giá tham khảo hải quan và giấy phép nhập khẩu; loại bỏ hoàn toàn hệ thống trợ cấp đặc biệt đối với xuất khẩu và chấm dứt các loại giá chỉ định. Giảm thời gian thông quan hàng hóa nhập khẩu từ 3-4 tuần trung bình xuống còn 1 tuần.

Bộ Thương mại Xê-nê-gan xác định 5 nhóm hàng mục tiêu có tiềm năng xuất khẩu là hải sản; Các sản phẩm văn hóa và thủ công mỹ nghệ; Các sản phẩm từ nghề làm vườn, cây lấy dầu và hái lượm; Các sản phẩm thực phẩm và phi thực phẩm dành cho các cộng đồng Châu Phi ở nước ngoài; và các dịch vụ từ xa.

Do sản xuất lúa trong nước chỉ đáp ứng được khoảng 20% nhu cầu nội địa (200.000 tấn) nên mỗi năm nước này phải nhập khẩu 800.000 tấn gạo. Để giải quyết tình hình này, ngày 18/04/2008, Tổng thống CH Xê-nê-gan, Abdoulaye Wade đã phát động Chương trình phát triển nông nghiệp vì lương thực và sự phồn vinh (GOANA) nhằm chấm dứt sự phụ thuộc vào nhập khẩu lương thực vào năm 2012. Chính phủ Xê-nê-gan đã quyết định thực thi một số biện pháp để bảo vệ sản xuất lúa trong nước như các khoản thu từ việc bán gạo địa phương sẽ được tái đầu tư vào sản xuất lúa. Bộ Thương mại cũng kêu gọi các nhà sản xuất lúa ngừng xuất khẩu gạo địa phương để đảm bảo an ninh lương thực trong nước...

Về mặt hợp tác khu vực, Xê-nê-gan là thành viên sáng lập Cộng đồng kinh tế các quốc gia Tây Phi (ECOWAS) với mục tiêu tự do hóa thương mại ở cấp vùng và tham gia Liên minh kinh tế Tây Phi (UEMOA) nhằm thành lập một biểu thuế đối ngoại chung (TEC). Từ năm 1994, việc tự do hóa lĩnh vực thương mại đã được tăng cường bằng các cuộc cải cách của UEMOA với mục tiêu là thống nhất các chính sách và thành tích kinh tế của các nước thành viên, thành lập một liên minh quan thuế và điều phối các chính sách khu vực liên quan đến việc đơn giản hóa các thủ tục hải quan.

Với tư cách là nước kém phát triển, Xê-nê-gan được hưởng những điều kiện ưu đãi khi thâm nhập thị trường châu Âu và Bắc Mỹ đối với các sản phẩm như dệt may. Nước này cũng tham gia ngày càng tích cực vào các hiệp định thương mại khác nhau nhưng xuất khẩu còn chưa có được bước tiến đáng kể. Nguyên nhân là do chi phí sản xuất cao, sản phẩm làm ra chất lượng thấp, khiến hàng hóa xuất khẩu của Xê-nê-gan không mang tính cạnh tranh

trên thị trường thế giới. Hơn nữa, các khoản trợ cấp nông nghiệp của các nước châu Âu cũng như những tiêu chuẩn chất lượng chặt chẽ mà EU đặt ra đã hạn chế xuất khẩu của Xê-nê-gan vào khu vực này.

Về thuế quan, Xê-nê-gan sử dụng hệ thống phân loại thuế quan thống nhất với hệ thống thuế quan của Liên minh Kinh tế và Tiền tệ Tây Phi (UEMOA) với 4 mức thuế nhập khẩu: 0%, 5%, 10% và 20%. Những giấy tờ bắt buộc phải có trong thủ tục nhập khẩu hàng hoá gồm hoá đơn thương mại (2 bản) và giấy chứng nhận xuất xứ (1). Xem chi tiết thêm tại trang web Hải quan Xê-nê-gan (www.douanes.sn).

Những loại thuế và phí thu theo Biểu thuế đối ngoại chung của UEMOA (gọi tắt là TEC) gồm thuế hải quan (DF), thuế VAT, thuế đoàn kết cộng đồng (PCS) và khoản tạm ứng, có hiệu lực từ ngày 01/1/2000. Mục đích của TEC là giúp Liên minh Kinh tế và Tiền tệ Tây Phi (UEMOA) mở cửa ra thế giới bên ngoài và thúc đẩy sản xuất của Cộng đồng bằng cách áp dụng một hệ thống thuế thấp đối với nguyên liệu đầu vào và trang thiết bị để tăng khả năng cạnh tranh của các doanh nghiệp trong Cộng đồng nhờ giảm chi phí sản xuất.

Thuế hải quan (DF) là loại thuế dựa trên giá trị hải quan của hàng hoá nhập khẩu. Tỷ suất từ 0 đến 20% tùy theo loại sản phẩm. Cụ thể : 0% đối với các mặt hàng mang tính xã hội gồm thuốc chữa bệnh, sách và bao cao su; 5% đối với hàng thiết yếu, nguyên liệu thường và nguyên liệu đầu vào đặc biệt; 10% đối với nguyên liệu đầu vào và sản phẩm trung gian; 20% đối với hàng tiêu dùng cuối cùng và tất cả các sản phẩm khác ngoài những mặt hàng kể trên

Thuế đoàn kết cộng đồng (PCS) được thu dựa trên việc nhập khẩu các mặt hàng đến từ những nước không phải là thành viên của Cộng đồng kinh tế Tây Phi; Những nước thành viên là Bénin, Buôckina Phaxô, Bờ Biển Ngà, Mali, Môritani, Nigiê và Xê-nê-gan. Thuế này bằng 1% giá trị giao dịch hàng hoá. Cần phải nói rõ rằng từ năm 1997, thuế này được gộp từ 2 loại thuế là Thuế đoàn kết cộng đồng (PCS) và Thuế cộng đồng (PC) mỗi loại bằng 0,5%.

Thuế giá trị gia tăng (VAT) có tỷ suất duy nhất 18% được áp dụng đối với giá trị hải quan của hàng hoá nhập khẩu, đã được tăng thêm bởi 2 loại thuế là thuế hải quan và thuế đoàn kết cộng đồng. Một số sản phẩm thiết yếu được miễn thuế VAT.

Khoản tạm ứng là việc thanh toán trước *thuế lợi tức công nghiệp và thương mại* (BIC). Những khoản tiền đã thanh toán có thể khấu vào thuế lợi tức công nghiệp và thương mại của người nộp thuế. Khoản tạm ứng lên tới 5% giá trị giao dịch của hàng nhập khẩu mang tính thương mại.

Thủ tục xuất nhập khẩu

Những pháp nhân hay thể nhân có hoạt động công nghiệp hoặc thương mại cần nhập khẩu hoặc xuất khẩu hàng hoá, nguyên liệu hoặc sản phẩm phục vụ nhu cầu kinh doanh, công nghiệp, trực tiếp hoặc gián tiếp qua những người được uỷ quyền hay người môi giới hải quan được phép, phải có một chiếc thẻ

đặc biệt mang tên «thẻ xuất nhập khẩu» (Điều 78 Bộ Luật hải quan). Thẻ này do Bộ Thương mại cấp.

Điều 18 Bộ luật Hải quan và Nghị định số 91-1221 ngày 14/11/1991 về xây dựng Chương trình kiểm tra nhập khẩu (PVI) quy định : áp dụng trên toàn lãnh thổ CH Xê-nê-gan Chương trình kiểm tra nhập khẩu hàng hoá (Điều 1). Cụ thể, không kể việc kiểm tra theo luật pháp và quy định hiện hành, mọi hoạt động nhập khẩu hàng hoá vào Xê-nê-gan trước khi đưa hàng lên tàu phải được một công ty chuyên trách do Nhà nước uỷ quyền kiểm tra.

- Việc kiểm tra theo quy định tại điều 2 Nghị định nói trên được áp dụng đối với tất cả các hoạt động nhập khẩu hàng hoá dù trong lĩnh vực Nhà nước hay tư nhân.

- Việc kiểm tra mang tính bắt buộc đối với mọi công-ten-nơ đã được pháp nhân hoá (F.C.L).

- Với mỗi hoạt động nhập khẩu hàng hoá, cần phải làm thủ tục khai báo nhập khẩu trước (DPI) với Công ty kiểm tra được uỷ quyền phụ trách việc này.

Do vậy, mọi khai báo hải quan đăng ký tại Xê-nê-gan đòi hỏi phải xuất trình Tờ khai nhập khẩu trước (DPI) cũng như Giấy chứng nhận kiểm tra (AV) do Công ty kiểm tra phát hành hoặc phải viện dẫn những miễn trừ hay hạn chế kiểm tra (đã được quy định trong Nghị định) trước khi đưa hàng lên tàu.

Lưu ý: Việc khai báo trước khi nhập khẩu mang tính bắt buộc dù xuất xứ hàng hoá đến từ đâu với điều kiện giá trị hàng hoá cao hơn 1.000.000 F.CFA (1 USD bằng 450 FCFA) hoặc tương đương bằng đồng tiền khác.

Tuy nhiên, khi nhập khẩu được thực hiện với giá trị cao hơn hoặc bằng 3.000.000 FCFA thì ngoài việc phải khai báo nhập khẩu trước, cần phải kiểm định hàng hoá khi rời nước xuất khẩu với việc xuất trình một giấy chứng nhận kiểm tra chất lượng, số lượng và giá cả.

Tại Xê-nê-gan, có 2 công ty quốc tế được uỷ quyền cấp tờ khai nhập khẩu trước, đó là SGS và BIVAC.

Hoàng Đức Nhuận